Voorzitter, leden van de raad, geacht college en verdere aanwezigen en geïnteresseerden,

Voor ons ligt de begroting 2024, een lijvig stuk van 160 pagina's. In theorie staat er alles op een voortreffelijke manier besproken. Je vraagt je zelfs af of er ook zaken niet beschreven zijn en of het wel allemaal zo mooi is, immers papier is geduldig. Het lijkt bijna op een droom gemeente. Wij vragen ons echt af of wij weten waar wij straks met de goedkeuring van deze begroting mee instemmen.

Wij citeren de begroting op blz.29: "Om tot de beste plannen en uitvoering te komen, willen wij een bestuurscultuur die gebaseerd is op collegiaal bestuur, op samenwerken en samen leren, en zeker ook om dit samen met onze bewoners te doen". Wij zouden er nog achter willen zetten " immers Beekdaelen maken we samen". Wij denken dat wij m.b.t. tot de burgerparticipatie dit wel goed weten te verwoorden, maar dat wij in de praktijk dit nog niet in onze genen hebben. Of zoals een bewoner van Beekdaelen het onlangs tegen ons zei: " ging burgerparticipatie maar overal zo als bij het centrumplan van Schinveld". Complimenten hoe daar de bewoners op een goede manier zijn betrokken.

Wij kunnen het niet vaak genoeg aanhalen dat wij de integraliteit in vele dossiers missen of het nu gaat over sportaccommodaties, gemeenschapsvoorzieningen, fietsroutes voor schoolgaande jongeren enz. enz.

Wij hebben veel respect voor de besluitvorming, soms is het slikken maar als het hoogste orgaan van de gemeente heeft gesproken dan hebben wij dat te respecteren en te accepteren. Wat dat aangaat vinden wij het beschamend dat bijna iedereen het raadsbesluit van de vestiging van ons gemeentehuis afdoet met de opmerking "maar op de Horsel gaat dit nooit komen, dat weet toch iedereen"?

De laatste tijd hebben wij het stellige gevoel dat in Beekdaelen de oppositie als een tegenmacht gezien wordt, die eerder afgerekend wordt op een opbouwend kritische houding dan dat er respect is voor het vele werk dat een oppositie doet en dat betreuren wij. Natuurlijk kunnen wij alleen spreken voor onze fractie, maar het zou niet zo moeten zijn dat wij in een afrekencultuur gaan belanden. Dit alles schrijvende hopen wij dat dit betoog ook op een juiste manier wordt geïnterpreteerd en dat onze burgemeester dit blijft bewaken.

Voorzitter wat wij dikwijls ervaren is dat er besluiten worden genomen door het college en dat wij nog niet geïnformeerd zijn. Wij noemen enige voorbeelden de intentieverklaring met Levanto, de verkoop van huizen in Schinveld, de intentie m.b.t. Silt en natuurlijk is deze lijst niet compleet.

Ik denk dat wij eens goed moeten nadenken hoe wij de raad tijdig kunnen informeren en dat wij geen vragen als volksvertegenwoordiger van burgers krijgen die we niet kunnen beantwoorden. Hier zou de griffie wellicht beter in positie gebracht kunnen worden door informatieverschaffing aan de fractievoorzitters van de raad. Wij zouden het dan ook toejuichen als in een **memo** eens duidelijk wordt gemaakt wanneer het college zonder de raad te consulteren besluiten kan nemen. Het kan toch niet zo zijn dat een RIB een excuus is voor een genomen besluit. Immers als volksvertegenwoordiger willen wij toch zichtbaar en benaderbaar zijn, aldus onze begroting.

Het is ons inziens onacceptabel dat het college te ver voor de fanfare uitloopt, kijk naar de besluitvorming over de aankoop van de grond in Gangelt en of er wel of geen windmolens daar moeten komen.

Voorzitter wij kijken uit naar de te ontwikkelen dorpsontwikkelingsplannen van de 15 kernen. Wij hopen dat hiermee ook duidelijk wordt wat wij als gemeente voor iedere kern realistisch kunnen

gaan betekenen. Wij hopen wel dat er nog geld in de komende begrotingen zit voor de ontwikkelde plannen.

Wij vragen ons af waarom er geen referenties worden vermeld op pagina 36 bij de beleidsindicatoren m.b.t. overhead, formatie, bezetting, apparaatskosten en externe inhuur. Het zou hier net interessant zijn hoe wij hier scoren tot vergelijkbaar grote gemeentes. Kunt u ons zeggen waarom dit niet is gebeurd?

Zoals in de begroting vermeld wordt hebben wij voor 2024 een sluitende begroting, maar wij komen in zwaar weer zoals het gezegd wordt op pagina 6, er wordt gesproken over een financieel ravijn dat in en vanaf 2027 dan ook aanzienlijk is te noemen.

Voorzitter wij zien maatregelen die wel binnen de financiële kaders passen, maar die we voorheen niet nodig hadden om onze begroting op orde te brengen, wij noemen de restwaarde bij gebouwen van 10 procent en de wegrehabilitatie die verlengd wordt van 35 naar 40 jaar.

Graag horen wij van de portefeuillehouder hoe wij ons tegen dit financieel tekort gaan wapenen zonder dat dit over de ruggen van onze burgers zal gaan.

Wij zouden graag van de heer Hermans willen horen wat zijn roadmap is om in 2050 energieneutraal te zijn of nog opportunistischer want dat hebben wij ons zelf opgelegd, hoe doen we dat in 2040. Wij vonden en vinden het niet gepast dat wij de aankoop van de grond in Gangelt hebben goedgekeurd zonder dat wij weten hoe dit bijdraagt aan een energieneutraal Beekdaelen.

Voor ons was dit eenmaal en nooit meer dat wij een dergelijk plan goedkeuren zonder een serieus plan, wij zijn dan ook benieuwd wanneer wij over dit plan en de samenwerking met onze buren verder worden geïnformeerd.

Voorzitter wetende dat in het sociaal domein, de jeugdwet en de WMO steeds duurder worden en dat de loon en prijsstijgingen alleen maar toenemen zullen wij toch iets meer op de rem moeten gaan staan en niet ten koste van alles alle projecten maar door laten gaan. Wij hopen dat wij in alle opzichten een goede balans weten te vinden tussen dat wij willen en wat wij kunnen.

Zorgactiviteiten moeten wij beheersbaar en betaalbaar houden. Wij moeten aandacht houden voor vereenzaming, armoedebeleid en onze mantelzorgers moeten voldoende gefaciliteerd worden zodat er zorg gegeven kan worden aan iedereen.

Wij hebben afgesproken dat 150 plekken in het AZC in Sweikhuizen zouden komen, maar dat wil nog niet zo erg vlotten. Wat gaan wij nu doen om dit te bespoedigen?

Wij zien met veel belangstelling de regiodeal 2023 2025 tegemoet, in de hoop dat er gelden vrij gemaakt kunnen worden voor een goed centrumplan voor de gemeente Nuth. De revitalisering van het centrum van Nuth schreeuwt hierom!

Ook zien wij vol belangstelling uit naar het masterplan voor de gemeenschapsvoorzieningen, hier zijn voor ons gevoel teveel precedenten geschapen, die wij integraal hadden moeten benaderen, maar dat hebben wij meermaals aangegeven.

Wij zijn blij dat er voor Schinveld nu wel de nodige stappen zijn genomen waardoor de veiligheid, leefbaarheid en vitaliteit weer hopelijk mag toenemen.

Met grote verbazing lazen wij in de begroting dat Levanto niet alleen een zorgpension wil bouwen maar dat er ook “Skaeve huuze” worden gebouwd (dit staat inmiddels ook in de pers), waar mensen kunnen wonen met een woongedrag die niet in een regulier huis kunnen wonen. Waarom is dit niet vermeld in de RIB of geantwoord op onze vraag tijdens de commissie vergadering waarvoor het aantal m2 zo drastisch toeneemt?

Waarop zijn de 450.000 euro die er nodig zijn voor deze scheve huizen op gebaseerd.

Met betrekking tot de verkeerssituaties in onze gemeente horen wij van alle kanten dat er te hard gereden wordt, wij vragen dan ook hier extra aandacht voor. Ook het feit dat bewoners hier heel lang op een antwoord moeten wachten betreuren wij, kijk naar de situatie in Hellebroek, Swier en Vaesrade. Wij kunnen het de mensen niet meer uitleggen hoe lang het duurt alvorens zij een fatsoenlijk antwoord krijgen of nog beter horen wat een oplossingsrichting zal zijn.

Wij juichen het toe dat er een aanpassing is voor het centrumplan lll in Schimmert zodat hier gebouwd wordt voor sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen voor o.a. starters en levensloopbestendige en nultredenwoningen. Woning types waar in ieder geval vraag naar is.

Hoe kan het dat wij dat onze woonlasten voor eenpersoonshuishouden en meerpersoonshuishouden afwijken van ongeveer gelijk grote gemeentes zie tabel op pagina 69 .

Graag zouden wij van de portefeuillehouder willen vernemen hoe hij denkt over ons weerstandsvermogen wordt hier voldoende rekening gehouden met onverwachte tegenvallers en onverwachte eenmalige tegenvallers? Kleine 4 % van onze omzet? Heeft onze gemeente nog stille reserves?

Graag zouden wij willen weten welke gebouwen er op de nominatie staan voor sloop danwel verkoop, hier is wel al rekening mee gehouden in het MJOP maar wordt beslist in de raadsvergadering van december?

Wij maken ons zorgen over de afnames van onze reserves, ratio’s die onder druk staan dit in verhouding tot de ambities die wij hebben. Wij hebben alle vertrouwen in onze portefeuille houder van financiën, maar hebben ook een beetje het gevoel dat hij wat makkelijker omgaat met onze uitgaven dan wij van hem gewend zijn.

In de tweede termijn zullen wij de twee ingediende moties nader duiden.

Geacht College de fractie Kollee Rijkx heeft een aantal zaken kritisch benoemd, maar met de bedoeling om een constructieve bijdrage te leveren aan deze begroting en onze gemeente Beekdaelen, daarnaast hebben wij natuurlijk oog voor de vele positieve ontwikkelingen.

Tot slot willen wij onze dank en waardering uitspreken aan het college, de portefeuille houder de heer Janssen en alle ambtenaren voor het vele werk dat aan deze begroting is besteed.

Naar de toekomst toe zal het een uitdaging zijn om onze begrotingen sluitend te houden.

Namens de fractie Kollee /Rijkx

Ton Kollée

Leon Rijkx